

Anna Romaní, direcció escènica

És ballarina, coreògrafa i pedagoga, formada en música, dansa i arts plàstiques des de molt jove. Estudià flauta de bec, violí i cant a l'Escola de Música Municipal Can Ponsic. Com a ballarina, es formà en dansa clàssica i en diferents tècniques contemporànies (Limon, Release, Graham, Contact), en dansa tradicional amb Joan Serra, entre d'altres, i en dansa antiga amb Peggy Dixon, Ana Yepes, Begoña del Valle, Marie-Geneviève Massé, Françoise Deniau, Bruna Gondoni, Cecília Gracio Moura, Béatrice Massin i Barbara Sparti. Actualment combina els estudis superiors de coreografia a l'Institut del Teatre de Barcelona amb l'activitat professional com a ballarina de les companyies franceses L'Eventail i Ensemble Donaires. L'hem pogut veure ballar a *Cadmus et Hermione*, producció de l'Opéra Comique de París, a *Le poème harmonique* (direcció de Vincent Dumestre i Benjamin Lazar, gravat en DVD per Alpha). És membre fundadora de Xuriach i coreògrafa de la companyia Els Pirates Teatre i de diversos concerts ballats amb grups: Diatessaron, Forma Antiqua, Ensemble Santenay o Il Profondo. Sota l'exemple de Verena Maschat (Orff-Institut), s'interessa per la pedagogia de la dansa. Ha impartit classes per a diverses institucions, com el mateix Institut del Teatre, els conservatoris de Girona o Badalona i el Centre Nacional de la Dansa de París.

Xavier Puig

Nascut el 1973 a Cervera (Lleida), on començà els estudis musicals al seu Conservatori Municipal, obtingué el títol superior de professor d'harmonia, contrapunt, composició i instrumentació al Conservatori Professional de Badalona, sota el mestratge de M. A. Hurtado, M. Roger, B. Casablanques i J. Soler. S'inicià en la direcció coral als Cursos Internacionals de Direcció Coral de Lleida, sota el mestratge de J. Prats, J. Duijck, L. Heltay i J. Casas, i continuà formant-se als Cursos Europeus de Direcció, impartits per P. Cao a Catalunya i a l'Académie Internationale de Pontarlier (França). S'introduí en la direcció orquestral amb el mestre S. Mas al Conservatori Superior de Barcelona i el 1999 fou admès a la Universität für Musik und Darstellende Kunst de Viena, on cursà els estudis de direcció d'orquestra, sota el mestratge de L. Hager.

El març del 2002 guanyà la plaça de director assistent de la Joven Orquesta Nacional de España (JONDE) i el juliol del 2003 la plaça de director assistent de l'Orquestra Simfònica de Barcelona i Nacional de Catalunya (OBC), amb la qual ha dirigit diferents concerts amb obres de Mozart, Txaikovski i Britten.

Des del 2018 és el director titular de l'Orquestra Simfònica del Vallès i director principal del Cor de Cambra del Palau de la Música Catalana. També dirigeix l'Orquestra de Girona i el Cor de Cambra de l'Auditori Enric Granados de Lleida. Ha dirigit durant vint-i-cinc anys la Coral Ginesta de Cervera, i el Murtra Ensemble, dedicat a la música del segle XX. En l'àmbit operístic fundà la companyia Òpera de Tres Rals, dedicada a l'òpera de petit format, i actualment dirigeix diversos títols del cicle Òpera al Palau. Ha estat convidat a dirigir nombroses orquestres del país i manté una estreta vinculació amb l'Orquestra Terrassa 48, amb la qual començarà la interpretació de la integral de les *Simfonies* de Beethoven.

És professor d'orquestra i direcció a l'Escola Superior de Música de Catalunya (ESMUC); ha estat convidat per nombroses orquestres de joves, i dirigeix el Curs de Direcció de l'Orquestra de Terrassa. Ha enregistrat obra d'autors catalans i programes divulgatius per a TV3. Fou fundador i director artístic de les sis primeres edicions del Festival de Pasqua de Cervera, dedicat a la música clàssica catalana.

Cor de Cambra del Palau & La Caravaggia

Ensalades i madrigals del Renaixement català

Cicle Cor de Cambra
Dissabte, 15 de juny de 2019 – 19h
Petit Palau

Amb la col·laboració de:

Troba'ns a:

www.palaumusica.cat

B 714-2019

Programa

Cor de Cambra del Palau de la Música Catalana

(Simon Halsey, director artístic)

La Caravaggia (Lluís Coll, director)

Anna Romaní, direcció escènica

Xavier Puig, director

Solistes: **Anaïs Oliveras**, soprano; **Toni Gubau i Dani Folqué**, contratenors;

Carles Prat, tenor; **Germán de la Riva i David Pastor**, baixos

Pere Alberch Vila (1517-1582) <i>El bon jorn</i>

Joan Brudieu (1520-1591) <i>Ma voluntat ab la rahó s’envolpa</i>

Lluís del Milà (1500-1561) <i>Pavana i gallarda</i> (instrumental)

Mateu Fletxa el Vell (1481-1553) <i>La viuda</i>

Mateu Fletxa el Jove (1530-1604) <i>O qual corona d’odorati fiori</i>

Mateu Fletxa el Vell <i>Gloria... pues nació</i> (instrumental) <i>La justa</i>

Durada aproximada del concert: 60 minuts sense pausa

També et pot interessar

Cicle Coral de l’Orfeó Català

Diumenge 07.07.19 – 20 h

Dilluns 08.07.19 – 20 h

Petit Palau

Preu: 20 euros

Elisenda Arquimbau, mezzosoprano (Dido)

Pau Bordas, baríton (Aeneas)

Toni Gubau, contratenor (Fetillera)

Serena Sáenz, soprano (Belinda)

Solistes del Cor Jove

Cor Jove de l’Orfeó Català

Ars Musicae-Orquestra Barroca

Marc Rosich, direcció escènica

Aleix Viadé, *videomapping*

Esteve Nabona, director

H. Purcell: *Dido & Aeneas*, Z. 626

“Preguem per l’univers: se’n va.

Acomiadem el viatger que ens deixa

on som. Aquí és la Mort.

Potser, oh sí, jo soc ell

i romanc en un cantó. ¿I què és

un cantó, sinó el centre fet miques?

Tots nosaltres, visibles peixos

enlluernats, adeu!, li fem a l’amant

de la tenebra mare

que se l’empassa viu.

I ens trobarem a fora,

i jo soc univers i l’univers se’n va.”

Màrius Sampere

“Se’n va” - *Ens trobarem a fora*, 2006

Tot està perdut

És curiós comprovar com, al llarg de tota la història, diferents generacions han compartit i comparteixen la sensació que tot està perdut, que en el passat tot era millor i que el futur és del tot incert. Passa avui i passava, fa pràcticament mig mil·lenni, quan Mateu Fletxa el Vell va escriure *La viuda*, on parla de la pena que pateix la Música en perdre el seu espòs, el Bon Gust. La ironia és més que evident, gairebé descarada, com ho són també les crítiques i les lloances a diferents institucions musicals del moment, sempre amb un sentit de l’humor excel·lent.

El concert d’avui, malgrat l’escàs optimisme de Fletxa, és una demostració que la música de la seva època va donar alguns fruits excel·lents, especialment en un gènere que ell no només va conrear, sinó que va elevar a la màxima categoria: l’ensalada. Ell, junt amb Pere Alberch, són alguns dels millors exponents d’aquest repertori.

Com el seu nom indica, les ensalades són obres musicals en què els ingredients són com més diversos millor. En aquestes, els compositors s’hi sentien lliures de les cotilles que ja imposaven els incipients gèneres de la música sacra. Cada ensalada narra una història en què es mesclen de manera desenfadada els elements sagrats i els més mundans, tot responent a la devoció popular.

La mescla d’idiomes i d’estils, ritmes i harmonies hi és constant, i cada gir serveix per descriure amb una pinzellada rapidíssima personatges i situacions. Així, al concert d’avui veurem desfil·ar Jesús, Llucifer i Adam al costat de pastors i músics de carrers que són incapaços d’afinar a la primera la seva guitarra.

El perill imminent i la salvació gràcies a Jesucrist és un tema recurrent a les ensalades. Així, *El bon jorn* canta el dia en què Jesús neix per salvar-nos dels pecats. *La justa*, per la seva banda, narra una batalla imaginària entre Adam i Llucifer, però sense estalviar cap detall digne de les pel·lícules de superherois i una bona dosi d’humor.

Al seu costat escoltarem un madrigal de Brudieu sobre un text d’Ausiàs March i dos de Fletxa el Jove (nebot del primer). Ens serviran de guia per poder copsar en quins punts les ensalades s’allunyen de la música “seriosa” i en quins punts hi són properes. Aquest dansar continuat sobre la línia vermella que se suposa que separa els dos àmbits és un dels encants del gènere.

Pep Gorgori, musicòleg i periodista

Textos

Pere Alberch Vila (1517-1582)
Ensalada *El bon jorn**

Bon jorn, bon jorn,
tothom bon jorn.
De todos es el buen día,
todos nos gozemos d’él,
pues hoy quebranta María
la cabeça de Luzbel;
Ilorando, va el triste d’él,
diziendo con gran afan:
Elès, je lé perdua
la que je ai me tant.
Je lé perdur m’aimia,
dun jo so malcontant.
E diu, elàs, je me alan.
Dinos qu’es lo que perd ió:
la gloria, por ser tira no.
Pues muera en las ondas
el mal villano,
muera ahogado.
Zúnguele, zungue.
Gil Picarra,
canta tú, con tu guitarra,
un cantar y hagamos fin.
¡Debete estar destlanpada!
Mírala, don hi de ruyn.
Din din, Don don don.
Bien nos parece que esta.
Acaba, iSUS! a dezir.
Din din, Don don don.
Gentil carrer de Sant Pere
ara us hauré de jaquir,
ma senyora s’és colgada,
no vol davallar obrir.
Din din, Don don don.
iSus!, todos a Betlem.
Vamos, vamos, Bras,
que allí nació nuestro bien
por el mal de Satanàs.
Caminem os. Canta tú,
y todos cantemos
un cantar de huerte guissa.
No lo puedo dezir, dezire,
no lo puedo dezir de risa.
Oíd un qüento donoso
d’un padre muy virtuoso
aunque de frío medroso
según veréys en su guisa.
Dizen quel padre Molines,
por no faltar a Maytines,
se puso por escarpines,
set llansols y una camisa.
Ase puesto por cordón,
la soga d’un esquílón

por capilla un canguilón,
ved que donosa divisa.
No lo puedo dezir, dezire,
no lo puedo dezir de risa.
*Lectatus sum in his quae dicta sunt mihi:
In domum Domini ibimus.*

Joan Brudieu (1520-1591)
Ma voluntat ab la rahó s’envolpa
Text d’Ausiàs March (1400-1459)

Ma voluntat ab la raó s’envolpa
e fan acord la qualitat seguint,
tals actes fent que al cos és defallint
en poc de temps una gran part de polpa.

Lo poc dormir magresa al cos m’acosta:
dobla’m l’enginy per contemplar amor.
Lo cos molt gras, trobant-se dormidor,
no pot dar pas en aquesta aspra costa.

Plena de seny, donau-me una crosta
del vostre pa, qui em lleve l’amargor:
de tot menjar m’ha pres gran dessabor
sinó d’aquell qui molta amor me costa.

Mateu Fletxa el Vell (1481-1553)
Ensalada *La viuda**

“La viuda se quiere casar,
desdichado del que muere,
si no iba a buen lugar!
La Música buena y honrada
enviudó por desconcierto,
que el buen gusto yace muerto
y quedó desmamparada.
¿Dónde hallará morada
en que se pueda abrigar,
si no iba a buen lugar?”
*“Facta est quasi vidua
domina Pentium”*.
- ¿Quién canta lamentaciones
en noche tan sin dolores?
-Los cantores son, señores.
Sepamos por cuál razón.
-Por la poca estimación
en que Música es tenuta:
ésa fue nuestra venida
a esta conversación.
“¿Qué fue del papa León?
Los reyes y los señores
¿dó se fueron?
¿Qué fue de aquel gualardón,

las mercedes que a cantores
se hicieron?”
Rey Fernando, mayorazgo
de toda nuestra esperanza,
¿tus favores a dó estan?
Turutú, tu, turutú.
Oh duque del Infantazgo,
“que fuiste la mejor lanza
que en Francia comía pan!”
-“¡Qué marido perdí, mezquina,
qué marido y qué afanador!”
“Arzobispo de Toledo,
óigovos y non vos veo”.
El de Fonseca sería,
que en música se perdía
por tomalla y por dexalla.
“Agora que la quería,
se murió en esta batalla”.
Turutú, tu, turutú.
El duque de Calabria es
con quien no ha habido revés:
es su amiga muy amada.
“Viuda enamorada,
gentil amigo tenéis:
¡por Dios, no le maltratéis!”
Pues alguno la burló
con palabras que le dio
y promesas de fruslera,
“que no diré yo
quién es ni quién era,
que no diré yo
quién es ni quién no”.
“De iglesia en iglesia
me quiero yo andar,
por no mal maridar”.
Ante el juez singular
del cabildo de Valencia,
adonde por excelencia
lo siente,
yo, la Música presente,
doy querella criminal
y del vulgo en general
me querello,
porque tiende más el cuello
al tintín de guitarrilla
que a lo que es por maravilla
delicado.
Y el dicho vulgo ha inventado
nueva música de morteros,
perdidos por majaderos:
“Toca, toca, toca,
con el pie se toca la toca
la Juana Matroca”.
-iBueno, a fe!
Fréquele, fréquele.
Ande, que yo cantaré
un cantar sin disparate
que solamente trate

del Infante deseado,
del sacro Verbo encarnado,
Dios y hombre verdadero:
“nunca fuera caballero
a tierras tan bienvenido”.
Asomó por este eixido
hecho pastor por el Mesías,
y la humanidad le decía,
viéndose de fuerzas flacas:
“Guardame las vacas Carillo,
y besarte he”.
*“Custodi nos, Domine,
ut pupilam oculi,
Sub umbra alarum tuarum
Protege nos”*.

Mateu Fletxa el Jove (1530-1604)
O qual corona d’odorati fiori

O qual corona d’odorati flori,
vermigli, bianchi e gialli,
e in testa de’ coralli
con cui le chiome t’orni,
Zefiro ti don’io se a me ritorni.

Vieni, Zefiro lieto;
fammi sentir de le tue vaghe piume
il mover dolce e queto,
ch’or sopra questo fiurne
ardo, oímé, non al sol, ma al vivo lume
de la mia bella Flori.

Mateu Fletxa el Vell
Ensalada *La justa**

Oíd, oíd los vivientes
una justa que se ordena
y el precio d’ella se suena
que es la salud de las gentes.

Salid, salid a los miradores
para ver los justadores,
que quien ha de mantener
es el bravo Lucifer
por honra de sus amores.
¿Quién es la dama que ama?
¿Y quién son los ventureros?
Solo son dos caballeros.
La dama Envidia se llama.
Diz que dize por su dama
al mundo como grossero:
“para tí la quiero,
noramala, compañero,
¡para tí la quiero!”.

Paso, paso sin temor

que entra el mantenedor,
pues toquen los atabales,
¡ea, diestros oficiales!

Llame el tiple con primor:
Tin tin tin. ¡Oh, galán!
Responda la contra y el tenor:

Tron, tron... ¡Sus! Todos:
“Ti pi tipi tin, pirlin...”
“Cata el lobo do va, Juanilla,
¡cata el lobo do va!”.

La soberbia es el padrino,
una silla es la cimera,
oh, qué pompa y qué manera
escuchad que el monte es fino:
“*Super astra Dei exaltabo solium meum
et similis ero Altissimo*”.

El mantenedor es fiero
callad y estemos en vela
que otro viene ya a la tela.

¿Quién es el aventurero?
Adán padre primero,
rodeado de prophetas.
¡Ojo! ¡Alerta compañero,
que ya tocan las trompetas!
“Fan, fre-le-re-le-ran fan, fan”.

¿Por quién justa nuestro Adán?
por la gloria primitiva.
¡Viva! ¡Viva! ¡Viva!

Sus padrinos, ¿quién serán?
Los Santos Padres que y van
puestos a sus derredores
cantando un cantar galán

por honra de sus amores:
“Si con tantos servidores
no poneis tela, señora,
no sois buena texedora”.

Alhajas trae por divisa
con que os finareis de risa.
Y ¿qué son? ¡Una pala y açadón
y la letra desta guisa:
“*Laboravi in gemitu meo,
lavabo per singulas noctes lectum meum*”.

Ea, ea, que quieren romper
las lanças de competencia
la de gula Lucifer
Adán la de ignocencia,
mas de ver su gran patientia
no hay quien no cante de gana:

“¡Que tocan alarma, Juana,
hola que tocan alarma!”

¡Dale la lança! ¡Dale la lança!
El trompeta dice ya:
¡Helo va! ¡Helo va! ¡Tub, tub!
Corran corran sin tardança.
¡Ciégalo tu, Sant Antón
Guárdalo Señora! ¡San Blas!
¡Tropele, tropele, tras!
¡Oh, qué terrible encontrón!
Adán cayó para atrás.

Buscad d’hoy más,
peccadores
quien sane vuestros dolores.
“Que no son amores
para todos hombres”.

¡Aparte, todos aparte!
¿Quién viene? ¡Dezid-nos d’él!
Un cavallero novel,
Dios de Israel.
¡Guarte, guarte, Lucifer!

“Mala noche haveis de haver
don Lucifer,
aunque seáis más letrado y bachiller”.

¡Venga, venga’l gran Señor!
Háganle todos el buz.
Su cimera es una cruz
su padrino el Precursor
que da voces con hervor:
“*Ecce qui tollit peccata mundi*”.

¿Y por quién ha de justar?
Por la que no tiene par.
¿Quién sería? “Virgo María,
caelorum via,
de los errados la guía”.
¿Y el mote? Cual no se vió:
“*Sitio, sitio*”.

Denles las lanças de guerra,
a Cristo la de justitia
y a Luzbel la de cobdicia.
No yerra
de caer muy presto en tierra
¡Dale la lança, que ya va
nuestra bienaventurança!
¡Tras, tras, tras,
grita y alarido
que Lucifer ha caído!
¡Vade retro, Satanas!
Muy corrido va Luzbel,
¡a él, a él, que trae fardel!
¡Vaçia, que ya enhastia!

Scantémosle un pedaço
del taço y el baço
las cuerdas del espinaço
y en la frente con un maço
y en las manos gusanos,
y a vosotros los cristianos:
¡Buenas Pascuas y buen año
que es deshecho ya el engaño!

“*Laudate Dominum omnes gentes
laudate eum omnes populi*”.

★Les “ensaladas” són unes composicions on hi ha una barreja deliberada de llengües.

Biografies

Cor de Cambra del Palau de la Música Catalana

És un dels cors professionals més prestigiosos de l'Estat espanyol. Va ser creat per l'Orfeó Català l'any 1990 amb la missió de difondre la música coral universal, promoure la recuperació del patrimoni musical català i fomentar la nova creació. Jordi Casas i Bayer en fou el director durant els primers 21 anys. Del setembre del 2011 al juny del 2016 Josep Vila i Casañas va ser-ne el director titular. I des del setembre del 2016 Simon Halsey n’assumeix el càrrec de director artístic i des del 2018 Xavier Puig el de director principal; Jordi Armengol n’és el pianista.

Als seus components se'ls exigeix un alt nivell vocal i artístic, aspectes que aporten al grup un potencial que el converteix en un cor de gran qualitat. Ha estat dirigit per grans mestres, com René Jacobs, Marc Minkowski, Kent Nagano, Simon Rattle, Gustavo Dudamel, Daniel Barenboim, Cristophe Rousset i Vladimir Jurowski. Des de l'any 2010 la formació és membre de The European Network for Professional Chamber Choirs (TENSO).

Dels seus darrers compromisos internacionals, cal destacar el debut l'agost del 2017 als Proms de la BBC, un dels més grans festivals de música clàssica, que se celebra a Londres, i la gira amb Jean-Cristophe Spinosi i l'Ensemble Matheus el mes d'abril del 2018, amb concerts a Barcelona, Versalles i Lió. Destaquen igualment les recents col·laboracions amb els cantants Philippe Jaroussky i Mark Padmore i el director Daniele Gatti, així com un nou programa amb el director Simon Carrington durant aquesta temporada..

La Caravaggia (Lluís Coll, director)

L'essència de La Caravaggia és la curiositat, la passió per la música antiga i la voluntat de compartir-la. Aquest és el principi rector del grup. Els músics de La Caravaggia investiguen, descobreixen, treballen, gaudeixen de la música i in-tenten dissenyar el marc ideal per mostrar-la i obtenir la seva pròpia obra artística en comunió amb el públic: el concert.

La formació se centra en els instruments de vent del Renaixement i del primer Barroc i en el repertori que els és propi. A partir d'instruments com la corneta, el sacabutx o el baixó, La Caravaggia s'envolta d'altres instruments de la mateixa època i de conjunts de veus o de solistes en funció del que demani cada programa. El grup ha actuat als principals festivals de música antiga de l'Estat espanyol i ha iniciat també la seva carrera al circuit europeu (França, Bèlgica, Holanda...). Ha col·laborat amb diversos grups instrumentals, com Les Sacqueboutiers i amb els grups vocals La Colombina, Nova Lux o la Capilla Real de Madrid. El 2006 obtingué el primer premi del Concours International de Cuivres Anciens de Tolosa de Llenguadoc en la categoria d'*ensembles* i el 2007 el premi del públic de l'IYAP Historical Wind Instruments del Festival Laus Poliphonia. Va ser escollit com a representant de la REMA (Xarxa Europea de Festivals de Música Antiga) el 2009 i distingit com a grup recomanat per l'Asociación Española de Festivales de Música Clásica l'any 2010. Ha realitzat enregistraments en solitari: *In mani dei Catalani*, *In Paradisum*, *Atalanta Fugiens...* i en col·laboració amb l'Escolania de Montserrat, La Colombina o Nova Lux.

Però més que llegint el seu currículum, la millor manera de saber què és La Caravaggia és assistint a un dels seus concerts. El discurs retòric està per sobre de qualsevol altra consideració. El rigor en l'execució, la imaginació en la interpretació, instrumentacions i creació de noves veus i el treball sobre el discurs musical, l'espai i el temps, pretenen fer dels seus concerts petites obres d'art que perdurin en la memòria dels assistents, entesos o neòfits. En cada obra es busca transmetre una llibertat, frescor i joventut que, combinades amb el més alt nivell d'exigència i rigor, provoquin les reaccions més favorables en l'oient.